

**BEZWAARSCHRIFTEN VAN DE PARTICIPATIEWET EN
AANVERWANTE REGELINGEN EN WMO**

EXTERN ADVISEURS

JAARVERSLAG 2023

Inhoudsopgave

1. Werkterrein
2. Werkwijze afhandeling bezwaarzaken
 - 2.1. Afhandeling via interventie van de bezwaarmedewerkers
 - 2.2. Afhandeling via advies van de extern adviseurs
 - 2.3. Samenvatting werkwijze afhandeling bezwaarschriften
3. Aantallen Participatiewet zaken
 - 3.1. Instroom, doorstroom, uitstroom
 - 3.2. Aard van de bestreden besluiten waartegen bezwaar is ingediend
 - 3.3. Beslissingen op bezwaar
4. Aantallen Wmo zaken
 - 4.1. Instroom, doorstroom, uitstroom
 - 4.2. Aard van de bestreden besluiten waartegen bezwaar is ingediend
 - 4.3. Beslissingen op bezwaar in Wmo zaken
5. Adviezen van de extern adviseurs
 - 5.1. Adviezen in Participatiewet zaken en aanverwante zaken
 - 5.2. Adviezen in Wmo zaken
6. Termijngegevens
7. Gerechtelijke procedures
8. Belangrijkste ontwikkelingen in 2023 en aanbevelingen

Bijlagen

Jaarverslagen gemeente Kaag en Braassem en Nieuwkoop

1. Werkterrein

Dit jaarverslag gaat over de afhandeling van de bezwaarschriften met betrekking tot besluiten die zijn genomen door het Serviceplein en Rijnvicus op grond van de Participatiewet en door Participe op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015.

Door het Serviceplein en Rijnvicus worden voor de gemeente Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Kaag en Braassem besluiten genomen op grond van de Participatiewet en aanverwante regelingen. De beslissing op bezwaar wordt genomen door de gemeenten zelf. Door Participe worden besluiten genomen op grond van de Wmo voor de gemeente Alphen aan den Rijn en de gemeente Kaag en Braassem. De beslissingen op bezwaar worden door de gemeenten zelf genomen.

2. Werkwijze afhandeling bezwaarzaken

2.1. Afhandeling via interventie van de bezwaarmedewerkers

Het Serviceplein, Rijnvicus en Participe nemen de primaire beslissingen.

De bezwaarschriften worden in eerste instantie beoordeeld door bezwaarmedewerkers.

Door de bezwaarmedewerkers wordt eerst geprobeerd om via overleg (pre-mediation) alsnog tot een oplossing te komen.

De extern adviseurs hebben kennis genomen van het feit dat in 33% van de Participatiewet zaken en in 67% van de Wmo zaken in 2023 de bezwaarprocedure opgelost is via pre-mediation en dat deze zaken dus niet tot een verdere advisering geleid hebben bij de extern adviseurs.

2.2 Afhandeling via advies van de extern adviseurs

Als pre-mediation niet leidt tot een oplossing of intrekking van het bezwaar, dan schrijft de bezwaarmedewerker een reactie namens het college aan de extern adviseur.

De extern adviseur vormt zich naar aanleiding van de gronden van het bezwaar een oordeel over de rechtmatigheid en doelmatigheid van de aan hem/haar voorgelegde besluiten. Dit doet hij/zij door het verrichten van feitenonderzoek en het zo nodig horen van belanghebbenden en de bezwaarmedewerker.

Vervolgens adviseert de extern adviseur aan het college. Indien het college het advies volgt, dan wordt dit tezamen met de beslissing op het bezwaar aan de belanghebbende toegezonden. Mocht de gemeente willen afwijken van het advies, dan is hiervoor een apart besluit van B&W nodig en dient in de beslissing op het bezwaar nader gemotiveerd te worden waarom het college 'contrair' gaat.

Vervolgens adviseert de extern adviseur aan het college. Mocht de gemeente willen afwijken van het advies, dan is hiervoor een besluit van B&W nodig.

In 2023 waren er 3 extern adviseurs werkzaam. De extern adviseurs zijn niet woonachtig in of werkzaam bij de gemeente Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem of Nieuwkoop. De extern adviseurs zijn onafhankelijk en hebben expertise op het beleidsterrein waarin een advies gevraagd wordt. In de regel vinden wekelijks, per toerbeurt, hoorzittingen plaats.

In 2023 lag aan 67% van de afgehandelde Participatiewet zaken en in 33% van de Wmo zaken een advies van een extern adviseur ten grondslag.

2.3. Samenvatting werkwijze afhandeling bezwaarschriften

	2023		2022		2021	
	PW	Wmo	PW	Wmo	PW	Wmo
Pre-meditation door bezwaarmedewerkers	33%	67%	34%	62%	24%	34%
Op advies van extern adviseur	67%	33%	66%	38%	76%	66%
	100%	100%	100%	100%	100%	100%

3. Aantallen Participatiewet zaken

3.1. Instroom, doorstroom, uitstroom

Gemeente Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop			
	2023	2022	2021
Instroom	156	176	191
Uitstroom	155	197	193

In 2023 zijn 11% minder zaken ontvangen dan in 2022.

Per 1 januari 2024 zijn er nog 21 zaken in behandeling.

Hieronder volgt een onderverdeling van de ontvangen en afgehandelde bezwaarschriften naar de verschillende gemeenten.

Gemeente Alphen aan den Rijn			
	2023	2022	2021
Instroom	121	128	139
Uitstroom	121	146	141

Gemeente Kaag en Braassem			
	2023	2022	2021
Instroom	17	36	31
Uitstroom	21	32	34

Gemeente Nieuwkoop			
	2023	2022	2021
Instroom	18	12	21
Uitstroom	13	19	18

3.2. Aard van de bestreden besluiten waartegen bezwaar is ingediend

A = Alphen aan den Rijn

K = Kaag en Braassem

N = Nieuwkoop

Soort besluit	A	K	N	Totaal	2023	2022	2021
Bijzondere bijstand	44	9	9	62	40%	35%	35%
Energietoeslag	7	2		9	6%	14%	
Tozo ,Bbz light en TONK totaal						9%	11%
Re-integratie	5	1	1	7	5%	3%	5%
Wijziging levensonderhoud	20	1	4	25	16%	12 %	22%
Boete	9		1	10	6%	11%	8%
Terugvordering	30	4	3	37	24%	11%	16%
Schuldhelpverlening	1			1		2%	
Diversen (Dwangsom,Bbz,IOAW, overig) kinderopvang	5			5	3%	3%	3%
Totalen	121	17	18	156	100%	100%	100%

In 2023 zijn er geen Tozo zaken meer aan de orde geweest.

Er zijn minder energietoeslag zaken aan de orde geweest, dit hangt samen met het feit dat de burgers in 2023 nog geen aanvraag konden indienen voor de energietoeslag in 2023.

3.3. Beslissingen op bezwaar

A = Alphen aan den Rijn

K = Kaag en Braassem

N = Nieuwkoop

Beslissingen op bezwaar	A	K	N	Totaal	2023	2022	2021
Herroepen	5			5	3%	5%	5%
Ambtshalve herziening	29	7	3	39	25%	26%	17%
In stand laten	58	8	10	76	49%	51%	54%
Niet-ontvankelijk	20	2		22	14%	10%	15%
Intrekking	9	4		13	9%	8%	9%
Totalen	121	21	13	155	100%	100%	100%

Herroepingen

Het percentage herroepen zaken ligt dit jaar iets lager dan in de afgelopen jaren. Zie voor meer details met betrekking tot de herroepingen hoofdstuk 5 (adviezen van de extern adviseurs).

Ambtshalve herzieningen en intrekkingen na toelichting

De gemeente zet in op pre-meditation. Door overleg met de burger en/of het Serviceplein kan een geschil opgelost worden zonder dat de bezwaarprocedure verder gevolgd hoeft te worden.

De extern adviseurs hebben kennis genomen van het feit dat door interventie van de bezwaarmedewerkers in 39 bezwaarzaken een ambtshalve herziening heeft plaatsgevonden.

Bij de 39 ambtshalve herzieningen ging het om

- nader ontvangen informatie die aanleiding gaf om het besluit te herzien (19x)
- een fout in toepassing van de regelgeving (12x)
- een verkeerde (draagkracht)berekening (4x)
- bijzondere omstandigheden, waardoor er een nieuwe beslissing is genomen, al dan niet uit coulance (4x)

In alle zaken waarin een besluit ambtshalve is herzien, heeft directe terugkoppeling plaatsgevonden met de medewerkers van het Serviceplein en vindt signalering plaats in de rode draad gesprekken tussen de bezwaarmedewerkers en de senior medewerkers van het Serviceplein.

Niet-ontvankelijk

De 22 niet-ontvankelijke bezwaren in 2023 hadden als reden dat

- het bezwaar te laat was ingediend, zonder dat er een verschoonbare reden was (10x)
- het bezwaar niet ondertekend was (5x)
- het bezwaar niet tegen een besluit gericht was (6x)
- er geen belang meer bij een besluit was (1x)

4. Aantallen Wmo zaken

4.1. Instroom, doorstroom, uitstroom

Gemeente Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem			
	2023	2022	2021
Instroom	12	12	17
Uitstroom	12	13	18

Per 1 januari 2024 zijn er 3 zaken in behandeling.

In 2023 zijn er voor de gemeente Kaag en Braassem geen bezwaarschriften afgehandeld.

4.2. Aard van de bestreden besluiten waartegen bezwaar is ingediend

In 2023 zijn er 12 [Wmo](#) bezwaarschriften ingediend. De bezwaarschriften hadden betrekking op de volgende onderwerpen:

Onderwerp	2023	2022	2021
Huishoudelijke hulp	3	6	2
PGB begeleiding	4	4	3
vervoer		1	4
Wonen	3	1	5
Rolstoel	2		1
Verhuiskosten			1
Inkomensondersteuning			1
Totaal	12	12	17

4.3. Beslissingen op bezwaar in Wmo zaken

Soort afdoening	Totaal	2023	2022	2021
Herroepen	1	8%	31%	11%
Ambtshalve herziening en ingetrokken	8	67%	62%	34%
In stand laten	2	17%	7%	50%
Niet-ontvankelijk	1	8%		5%
Doorgestuurd				
Totaal	12	100%	100%	100%

5. Adviezen van de extern adviseurs

In 2023 zijn er 56 hoorzitting-sessies gehouden. In 2022 waren dit er 58. Voor de [Participatiewet](#) stonden er 107 zaken op de rol en voor de [Wmo](#) 6.

Participatiezaken	
Zonder nadere zitting	57%
Conference call/Teams	17%
Fysieke hoorzitting op kantoor	25%

Bij de 6 [Wmo](#) zaken waren er 5 fysieke zittingen op kantoor en is er 1 zaak zonder nadere zitting afgehandeld.

5.1. Adviezen extern adviseur Participatiewet zaken en aanverwante zaken

Voor de [Participatiewet](#) zijn van de 155 zaken die afgehandeld zijn, er 105 via de extern adviseur gegaan. Dit is in 67% van de zaken. In 33% zijn de zaken afgehandeld via pre-mediation.

Soort advies	Totaal	2023	2022	2021
Herroepen	6	6%	7%	6%
Niet-ontvankelijk	22	21%	12%	18%
Ongewijzigd in stand laten	74	70%	74%	65%
In stand laten met nadere motivering	3	3%	7%	11%
Totaal	105	100%	100%	100%

Herroepen (6)

In de zaken waarin het advies gegeven is om een besluit te herroepen ging het om:

- nader ontvangen informatie waardoor een ander besluit genomen kon worden (2x)
- verkeerde wetstoepassing (1x)
- intrekking maatregel omdat niet bewezen kon worden dat betrokkene een oproep om te verschijnen had ontvangen (1x)
- toepassen van het evenredigheidsbeginsel (1x)
- onvoldoende bewijs aanwezig geacht voor het aannemen van het verblijf op het zelfde adres door (ex) partners (1x)

In deze laatste zaak is het college contrair gegaan. Er is beroep ingesteld.

In stand laten met nadere motivering (3)

Voor wat betreft de zaken waarbij het advies was om het besluit wel in stand te laten, maar waarbij wel een nadere/andere motivering aan de orde was ging het om:

- een andere wetsgrondslag (1x)
- een andere afwijzingsgrond (1x)
- een andere berekening van de terugvordering waarbij op hetzelfde bedrag uit werd gekomen (1x)

5.2. Adviezen in Wmo zaken

Voor de **Wmo** zijn van de 12 zaken die afgehandeld zijn, er 4 via de extern adviseur gegaan. Dit is in 33% van de zaken. Vorig jaar was dit in 38% van de zaken.

Soort advies	Totaal	2023	2022	2021
Herroepen	1	25%	67%	18%
In stand laten	2	50%	33%	75%
Niet-ontvankelijk	1	25%	0%	7%
Totaal	4	100%	100%	100%

6. Termijngegevens

Verdagingsen

	2023	2022	2021
Participatiewet	24%	34%	30%
Wmo	42%	31%	70%

Tijdigheid :

De tijdigheid voor de **Participatiewet** bedroeg 97%, voor de **Wmo** 100%

Er zijn geen ingebrekestellingen ontvangen.

7. Gerechtelijke procedures

De extern adviseurs hebben kennis genomen van de ingestelde gerechtelijke procedures.

Participatiewet zaken

In 2023 is in 14 zaken een gerechtelijke procedure ingesteld.

	2023	2022	2021	2020	2019
Ontvangen gerechtelijke procedures	14	23	28	38	24

Gerechtelijke procedures	2023
Voorlopige voorziening	1
Hoger beroep bij Centrale Raad van Beroep	7
Beroep bij Rechtbank	6

Er zijn 34 gerechtelijke procedures afgerond in 2023.

Afhandeling	Voorlopige voorziening	Rechtbank	CRvB	2023	2022	2021
Herroepen		3	3	6		
Niet-ontvankelijk		6		6	4	3
Besluit blijft in stand	1	8	8	17	14	17
Ingetrokken		4	1	5	1	2
Totalen	1	21	12	34	19	22

De Centrale Raad heeft uitgesproken dat een bewindvoerder een juridisch adviseur mag inschakelen voor het indienen voor bezwaar en beroep en dat hiervoor recht bestaat op een proceskostenvergoeding. Als gevolg van deze uitspraak zijn 5 zaken herroepen.

De andere herroeping was het gevolg van een nieuwe koers die is ingezet door de Centrale Raad voor wat betreft de reikwijdte van de inlichtingen/medewerkingsplicht.

De voorraad gerechtelijke procedures voor de Participatiewet bedraagt per 1 januari 2024 nog 21 zaken.

Wmo zaken

In 2023 is er 1 beroepszaak ontvangen.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Ontvangen beroepen	1	0	2	1	1	3

8. Belangrijkste ontwikkelingen in 2023 en aanbevelingen

Uit het **jaarverslag** komen de volgende **ontwikkelingen** naar voren:

- *Meer mogelijkheden om te horen*

De mogelijkheid van telefonisch horen is ook in 2023 gebleven en er worden nu ook mogelijkheden geboden om via Teams een hoorzitting te plannen. Er is tot nu toe 1 x gebruik gemaakt van de mogelijkheid om via Teams te horen. De mogelijkheden voor de belanghebbenden om gehoord te worden zijn hiermee groter geworden.

- *Minder bezwaarschriften, maar wel complexer*

Ten opzichte van 2022 is er een daling van 11% van het aantal bezwaarschriften van de **Participatiewet**. Voor de **Wmo** is het aantal bezwaarschriften gelijk gebleven.

De zaken worden als steeds complexer ervaren, bijvoorbeeld omdat er een oordeel gevraagd wordt over de invloed van bitcoins op het recht van uitkering.

- *De energietoeslag*

Er waren dit jaar minder bezwaren met betrekking tot de energietoeslag. Dit komt omdat er pas in 2024 een aanvraag kan worden ingediend voor de energietoeslag over 2023.

- *Pre-mediation nagenoeg gelijk gebleven*

Er zijn geen grote verschuivingen te zien. De bezwaarmedewerkers zullen zich ook in 2024 blijven inzetten op pre-mediation. De leerpunten die uit de pre-mediation en uit de adviezen van de extern adviseurs naar voren komen zullen net als in 2023 besproken worden met Team Kwaliteit en aan de orde gesteld worden in periodieke overleggen met het gehele Serviceplein ten einde vorm te geven aan kwaliteitszorg en een zorgvuldige dienstverlening. Ook bij Participe worden de leerpunten teruggekoppeld naar de afdeling die de primaire beslissingen neemt.

Landelijk zijn er de volgende **ontwikkelingen** waar te nemen:

- *Menselijke maat*

In 2023 is in de rechtspraak de tendens voortgezet om meer te kijken naar de menselijke maat. Wetsvoorstellen zijn in voorbereiding en zullen mogelijk in 2024 ingevoerd worden.

- *Koerswijzigingen in uitspraken Centrale Raad van Beroep*

Behalve oog voor de menselijke maat is er ook een tendens bij de Centrale Raad van Beroep om wetteksten inhoudelijk anders te interpreteren dan voorheen in vaste rechtspraak was vastgelegd, met als gevolg dat in eerste instantie een rechtmatig genomen besluit niet meer rechtmatig is. Bijvoorbeeld of het niet leveren van bewijsstukken gezien moet worden als het niet voldoen aan de inlichtingenplicht of als het niet voldoen aan de medewerkingsplicht. Dit heeft gevolgen voor het wel of niet kunnen terugvorderen van de uitkering.

In 2023 zijn er ook meerdere uitspraken gedaan door de rechters met betrekking tot het toepassen van de evenredigheidstoets, het verruimen van toepassing van de dringende reden en een grotere ruimte om niet ontvankelijke bezwaren toch ontvankelijk te verklaren.

Naar aanleiding van het jaarverslag worden door de extern adviseurs de volgende aanbevelingen gedaan.

- *Menselijke maat*

Net als in het jaarverslag 2022, conform de huidige trend in de jurisprudentie, vragen de extern adviseurs aandacht voor de menselijke maat en de evenredigheidstoets alvorens een primair besluit wordt genomen. Ook wordt aandacht gevraagd voor het uitgangspunt dat het wenselijk is dat een burger krijgt waar hij of zij recht op heeft, los van procedurele obstakels.

- *Koerswijzigingen in uitspraken rechters*

Jurisprudentiewijzigingen zijn op dit moment bijna wekelijks aan de orde. Extern adviseurs vragen hier aandacht voor alvorens een primair besluit of een beslissing op bezwaar wordt genomen en blijven hier zelf ook alert bij het uitbrengen van hun adviezen.

- *Conference calls en MS-Teams behouden als mogelijkheid voor het horen*

Er zijn goede ervaringen opgedaan met het telefonisch horen. Ook de hoorzitting met gebruik van MS-Teams is goed bevallen.

Hoewel het horen op het gemeentehuis nog steeds voorkeur geniet van de extern adviseurs, zijn de hoorzitting via conference-calls en MS-Teams daarvoor een redelijk alternatief. Het is aan de belanghebbende om te kiezen welke vorm de voorkeur geniet.

Slotopmerkingen

- *Tevredenheid over de gang van zaken*

De extern adviseurs willen ook dit jaar weer graag hun tevredenheid uitspreken over de kwaliteit van de producties van het Serviceplein, Rijnvicus en Participe en de bezwaarmedewerkers.

- *Gebruik device van de gemeente Alphen aan den Rijn*

De toeslag voor het gebruik van eigen device is afgeschaft. In plaats daarvan hebben de extern adviseurs de beschikking gekregen over een device van de gemeente Alphen aan den Rijn. Daarvoor hebben zij nu ook een eigen account van de gemeente Alphen aan den Rijn gekregen, zodat zij op intranet de beschikking hebben gekregen over de benodigde informatie (waaronder gepubliceerd beleid en verordeningen).

Deze manier van werken is ook veiliger, omdat op die manier geen persoonsgevoelige informatie op de privé-computers kan achterblijven.

Bezwaarschriften Participatiewet zaken en aanverwante regelingen en Wmo

	2023	2022	2021	2020
Instroom	17	36	31	24
Uitstroom	21	32	34	22

Aard van de bestreden besluiten waartegen bezwaar is ingediend

Bijzondere bijstand	9
Energietoeslag	2
Re-integratie	1
Wijziging levensonderhoud	1
Terugvordering PW	4
Boete	0
Totalen	17

Beslissingen op bezwaar

Herroepen	0
In stand laten	8
Ambtshalve herziening	7
Intrekking na toelichting	4
Niet-ontvankelijk	2
Totalen	21

Gerechtelijke procedures

Er is in 2023 in 1 zaak beroep ingesteld bij de rechtbank. 2 aanhangige zaken uit voorgaande jaren zijn afgerond. 1 zaak is ingetrokken en 1 zaak is niet ontvankelijk verklaard.

Wmo

In 2023 zijn er geen Wmo zaken ontvangen

Bezwaarschriften Participatiewet zaken en aanverwante regelingen

	2023	2022	2021	2020
Instroom	18	12	21	20
Uitstroom	13	19	18	19

Aard van de bestreden besluiten waartegen bezwaar is ingediend

Bijzondere bijstand	9
Re integratie	1
Boete	1
Wijziging levensonderhoud	4
Terugvordering PW	3
Schuldhelpverlening	0
Totalen	18

Beslissingen op bezwaar

Herroepen	0
In stand laten	10
Ambtshalve herziening	6
Intrekking na toelichting	0
Niet-ontvankelijk	3
Totalen	19

Gerechtelijke procedures

In 2023 zijn er geen beroepen ingesteld bij de rechtbank. 1 aanhangige zaak uit een vorig jaar is afgerond. Deze zaak is niet ontvankelijk verklaard.